STAATSCOURANT
Officiële uitgave van het Koninkrijk der Nederlanden sinds 1814.
Nr. 38976
17 november 2026

Regeling van de Minister van Infrastructuur en Waterstaat en de Staatssecretaris van Defensie, van 30 oktober 2026, nr. IENW/BSK-2026/197073, tot wijziging van de Regeling luchtverkeersdienstverlening, de Regeling onderschepping luchtvaartuigen, de Regeling op afstand bestuurbare luchtvaartuigen, de Regeling vliegplannen en de Vrijstellingsregeling Besluit luchtverkeer 2014 in verband met 1ATM en een aantal redactionele wijzigingen [KetenID WGK025814]

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat en de Staatssecretaris van Defensie;

Gelet op de artikelen 5, eerste en derde lid, 6, 7, eerste lid, 16, tweede lid, 17, 18, tweede lid en 25 van het Besluit luchtverkeer 2014, en artikel 7, eerste lid, van het Besluit vluchtuitvoering;

BESLUIT:

ARTIKEL I

De Regeling luchtverkeersdienstverlening wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 1 wordt als volgt gewijzigd:

1. In de alfabetische opsomming worden vijf begripsbepalingen ingevoegd, luidende:

fighter controller (luchtgevechtsleider):
operator van het Ministerie van Defensie die voorziet in vluchtinformatiediensten en alarmeringsdiensten voor militaire vluchten waaraan luchtgevechtsleiding wordt gegeven;
Luchtgevechtsleiding Nieuw Milligen (LGL Nieuw Milligen):
dienstonderdeel van het Ministerie van Defensie, belast met het bewaken en handhaven van de integriteit van het Nederlandse luchtruim en het bewaken van het Nederlandse deel van de NAVO Area of Responsibility;
maritime air controller:
operator van het Ministerie van Defensie die voorziet in vluchtinlichtingendiensten en alarmeringsdiensten voor militaire vluchten rondom het schip waarop de Maritime Air Controller actief is;
tactical aeronautical station operator (TASO):
operator van het Ministerie van Defensie die voorziet in vluchtinlichtingendiensten en alarmeringsdiensten voor militaire vluchten in een tactische militaire setting;
verordening (EU) 2017/373:
uitvoeringsverordening (EU) 2017/373 van de Commissie van 1 maart 2017 tot vaststelling van de gemeenschappelijke eisen voor verleners van luchtverkeersbeheers-/luchtvaartnavigatiediensten en andere netwerkfuncties voor luchtverkeersbeheer en het toezicht daarop, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 482/2008, Uitvoeringsverordeningen (EU) nr. 1034/2011, (EU) nr. 1035/2011 en (EU) 2016/1377 en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 677/2011 (PbEU 2017, L 62);

2. De begripsbepalingen *Air Operations Control Station Nieuw Milligen (AOCS Nieuw Milligen), Airway (AWY), Essential traffic, General Air Traffic (GAT), control zone (CTR), Operational Air Traffic (OAT), aerodrome flight information service (AFIS)* en *Shaded Area* komen te vervallen.

B

In artikel 3 vervallen het tweede lid alsmede de aanduiding ‘1.’ voor het eerste lid.

C

In artikel 5, eerste lid, wordt ‘GilzeRijen’ vervangen door ‘Gilze-Rijen’.

D

In artikel 7a, derde en vierde lid, wordt ‘het AOCS Nieuw Milligen’ vervangen door ‘LVNL’.

E

Artikel 10 wordt als volgt gewijzigd:

1. De tabel in het eerste lid komt te luiden:

Verantwoordelijke instantie	Soort luchtverkeersdienst	Uitvoerende Eenheid
LVNL	Algemene luchtverkeersleidingsdienst	ACC Amsterdam ACC Regional
Eurocontrol-organisatie	Algemene luchtverkeersleidingsdienst	Maastricht UAC
LVNL	Naderingsluchtverkeersleidingsdienst	APP Deelen APP De Kooy APP De Peel APP Eelde APP Eindhoven APP Gilze-Rijen APP Leeuwarden APP Lelystad APP Maastricht APP Rotterdam APP Schiphol APP Volkel APP Woensdrecht
LVNL	Plaatselijke luchtverkeersleidingsdienst	TWR Eelde TWR Lelystad TWR Maastricht TWR Rotterdam TWR Schiphol
Minister van Defensie	Plaatselijke luchtverkeersleidingsdienst	TWR Deelen TWR De Kooy TWR De Peel TWR Eindhoven TWR Gilze-Rijen TWR Leeuwarden TWR Volkel TWR Woensdrecht
LVNL	Vluchtinformatiedienst	FIC Amsterdam AFIS-unit Budel FIS Regional
LVNL	Luchtverkeersmeldingspost	AIS-unit De Kooy AIS-unit Eelde AIS-unit Eindhoven AIS-unit Gilze-Rijen AIS-unit Leeuwarden AIS-unit Maastricht AIS-unit Rotterdam AIS-unit Schiphol AIS-unit Volkel AIS-unit Woensdrecht

2. In het tweede lid wordt na ‘verordening (EU) nr. 923/2012’ ingevoegd ‘en verordening (EU) 2017/373’.

3. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:

3. Onverminderd de van toepassing zijnde regels voor het verlenen van luchtverkeersdiensten aan burgerluchtverkeer zijn voor militaire aspecten van de luchtverkeersdienstverlening in de Amsterdam FIR en op militaire luchthavens en militaire luchtvaartterreinen de Militaire Luchtvaart Eisen van toepassing als bedoeld in artikel 2, tweede lid, van de Regeling houdende vaststelling kader veiligheid militaire luchtvaart alsmede de beperkingen verbonden aan vrijstellingen en ontheffingen verleend op grond van artikel 2, tweede lid, van het Besluit luchtverkeer 2014.

F

Na artikel 10 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 10a Vluchtinlichtingendiensten en alarmeringsdiensten Defensie

De Minister van Defensie is belast met vluchtinlichtingen- en alarmeringsdiensten in de volgende gebieden:

Dienstverlener	Gebied
fighter controller en tactical aeronautical station operator	Amsterdam FIR (EHAA)
maritime air controller	Een straal van 15 NM tot een hoogte van 3000 voet rondom het schip waarop de maritime air controller actief is
flight information service officer	Het militair oefenterrein Vliehors (EHR4, 4b, 4c, 4d en 4f) zoals gedefinieerd in artikel 2, tweede lid, onderdelen b, c, d, e en f van de Regeling beperking of verbod uitoefening burgerluchtverkeer in bepaalde gebieden 2018

G

Artikel 11 komt te luiden:

Artikel 11. LVNL

1. LVNL geeft vluchtinformatie en alarmering in de Amsterdam FIR en de aan LVNL gedelegeerde gebieden met uitzondering van vluchten waarvoor deze dienstverlening is opgedragen aan een andere dienstverlener als bedoeld in artikel 10a.

2. ACC Amsterdam verleent luchtverkeersdiensten aan vluchten in de algemene luchtverkeersleidingsgebieden beneden FL 245 en in naderingsluchtverkeersleidingsgebieden als de betreffende naderingsluchtverkeersleidingsdienst deze dienstverlening aan ACC Amsterdam overdraagt, met uitzondering van vluchten waaraan luchtverkeersdiensten worden verleend door een luchtverkeersdienstverleningsinstantie van een andere staat in de gebieden die daarvoor zijn aangewezen door de Minister van Infrastructuur en Waterstaat en de Minister van Defensie.

H

Artikel 12 komt te luiden:

Artikel 12. UAC Maastricht

1. UAC Maastricht verleent luchtverkeersdiensten aan vluchten in de Amsterdam FIR die worden uitgevoerd op of boven FL 245, met uitzondering van vluchten waaraan luchtverkeersdiensten worden verleend door een instantie van een andere staat in de gebieden die daarvoor zijn aangewezen door de Minister van Infrastructuur en Waterstaat en de Minister van Defensie.

2. Het gestelde in artikel 11, eerste lid, is van overeenkomstige toepassing op UAC Maastricht.

I

Artikel 13 vervalt.

J

Artikel 14, vierde lid, vervalt.

K

Artikel 15 vervalt.

L

Artikel 16 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het derde en vierde lid vervalt ‘niet-militaire’.

2. Het vijfde lid vervalt.

M

In artikel 17 vervalt het tweede lid, onder vernummering van het derde lid tot het tweede lid.

N

Het opschrift van artikel 20 komt te luiden:

Artikel 20. Afwijking van de minima voor zichtweersomstandigheden

O

Het opschrift van artikel 21 komt te luiden:

Artikel 21. Afwijking VFR-vluchten aangemerkt als OAT

P

Het opschrift van artikel 21a komt te luiden:

Artikel 21a. Afwijking VFR-vluchten van openbaar belang

Q

Het opschrift van artikel 21c komt te luiden:

Artikel 21c. Afwijking VFR-vluchten militaire helikopters aangemerkt als OAT

R

Artikel 22a komt te luiden:

Artikel 22a. Verticale separatie van bijzondere VFR-vluchten

Bij bijzondere VFR-vluchten bedraagt de minimale verticale separatie tussen luchtvaartuigen ten minste 152 m (500 ft).

S

Bijlage 1 vervalt.

ARTIKEL II

In artikel 2 van de Regeling onderschepping luchtvaartuigen wordt ‘MilATCC Nieuw Milligen’ vervangen door ‘LGL Nieuw Milligen’.

ARTIKEL III

In Bijlage 6 van de Regeling op afstand bestuurde luchtvaartuigen vervalt ‘of de AIS-unit AOCS Nieuw Milligen’.

ARTIKEL IV

De Regeling vliegplannen wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 1 vervallen de begripsbepalingen ‘Air Operations Control Station Nieuw Milligen (AOCS Nieuw Milligen)’ en ‘luchtverkeersmeldingspost AOCS Nieuw Milligen’.

B

In artikel 4, eerste en tweede lid, wordt ‘een luchtverkeersmeldingspost, als bedoeld in bijlage B’ vervangen door ‘de luchtverkeersmeldingspost Schiphol’.

C

In artikel 6 wordt ‘de verlener van luchtverkeersdiensten als vermeld in bijlage B’ vervangen door ‘de luchtverkeersmeldingspost Schiphol’.

D

In artikel 9, derde en vierde lid, wordt ‘van AOCS Nieuw Milligen’ vervangen door ‘LVNL’.

E

Bijlage B vervalt.

ARTIKEL V

In artikel 3.1, onderdeel f, van de Vrijstellingsregeling Besluit luchtverkeer 2014 wordt ‘AOCS Nieuw Milligen, bedoeld in artikel 1 van de Regeling luchtverkeersdienstverlening’ vervangen door ‘LVNL’.

ARTIKEL VI

Deze regeling treedt in werking met ingang van 26 november 2026.

Deze regeling zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
V.P.G. Karremans

De Staatssecretaris van Defensie,
D.G. Boswijk

TOELICHTING

Algemeen

1. Inleiding

Het Nederlandse luchtruim is complex en de uitdagingen voor de komende jaren zijn groot en divers. Het is noodzakelijk om de hoofdtaken van de krijgsmacht te kunnen blijven uitvoeren en tegelijkertijd civiele luchthavens internationaal bereikbaar te houden. Daarnaast dient ook rekening gehouden te worden met duurzaamheid, leefbaarheid en klimaat. De integratie van de militaire luchtverkeersdienstverlening in LVNL draagt bij aan een efficiëntere en effectievere benutting van het Nederlandse luchtruim. Deze publieke belangen kunnen beter worden geborgd door één geïntegreerde civiel-militaire luchtverkeersleidingsorganisatie. Het oplossen van de problematiek van de hoge werkdruk en het tekort aan luchtverkeersleiders bij Defensie, maar ook bij LVNL, is van groot belang voor een veilig luchtruim en het welzijn van de medewerkers.

Door integratie ontstaat één aanbieder van luchtverkeersdienstverlening in het lagere luchtruim (onder vliegniveau (FL) 245). Door zorg te dragen voor organisatorische efficiëntie kan ook voor de langere termijn een kostenefficiënte dienstverlening aan alle luchtruimgebruikers aangeboden blijven worden. De één Air Traffic Management (1ATM)-organisatie kan de beschikbaarheid van operationele capaciteit voor de luchtverkeersdienstverlening én programma's en projecten beter garanderen.

Na de eerste stap in december 2017 met het vanuit één locatie werken van Luchtverkeersleiding Nederland (LVNL) en het Commando Lucht- en Ruimtestrijdkrachten (CLRS)[1] op Schiphol-Oost, is in het kader van het verder intensiveren van de civiel-militaire samenwerking op het gebied van luchtverkeersdienstverlening in het lagere luchtruim door het onderzoeksbureau Deloitte onderzoek gedaan naar mogelijke opties voor verdere samenwerking. In totaal zijn drie mogelijke organisatiemodellen voor verdere samenwerking onderzocht[2], waarbij is gekozen voor de optie waarbij de militaire luchtverkeersleiding volledig opgaat in het zelfstandig bestuursorgaan (zbo) Luchtverkeersdienstverlening Nederland (LVNL). In deze optie worden zowel de civiele als de militaire luchtverkeersdienstverleningstaken uitgevoerd door LVNL, waarbij het daarbij behorende deel van het personeel van het Ministerie van Defensie overgaat naar LVNL.

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat en de Staatssecretaris van Defensie hebben besloten de uitvoering van de luchtverkeersdienstverleningstaak te integreren. Hierbij wordt de taak die is belegd bij het Commando Lucht- en Ruimtestrijdkrachten (CLRS) geïntegreerd in het huidige zbo LVNL, waarmee zij een civiel-militaire luchtverkeersdienstverlener wordt. Deze integratie is een randvoorwaarde om, in samenhang met het Programma Luchtruimherziening en de introductie van het nieuwe luchtverkeersleidingssysteem tot een effectiever systeem te komen waardoor er uiteindelijk minder capaciteit nodig is om dezelfde taken uit te voeren.

De integratie is een veelomvattend en complex vraagstuk. Het gaat niet alleen om het integreren van personeel maar ook om het afstemmen van procedures en systemen. Voor het begeleiden van luchtverkeer zijn civiele luchtverkeersleidingsorganisaties gehouden aan strenge (inter)nationale regels. Aangezien de militaire luchtverkeersleiding wordt opgenomen in de civiele organisatie LVNL dienen de overkomende Defensieonderdelen integraal te gaan voldoen aan de civiele eisen. Zo zullen alle voormalig militaire luchtverkeersleiders bijgeschoold moeten worden om een civiel luchtverkeersdienstverleningsbrevet te behalen. Tegelijkertijd is het wenselijk om voortgang te houden in de integratie. Om die reden is in de stuurgroep 1ATM (hierin zitten LVNL, het CLRS en de Ministeries van IenW en Defensie) in het najaar van 2024 besloten tot een gefaseerde integratie. De eerste fase betreft het integreren van alle activiteiten van het huidige militaire luchtverkeersleidingscentrum. Daaronder vallen algemene luchtverkeersleiding, naderingsluchtverkeersleiding en vluchtinformatiediensten. Deze fase wordt bereikt met inwerkingtreding van deze regeling op 26 november 2026. Op deze datum zal het overkomend personeel beschikken over de juiste training en brevetten, in dienst treden bij LVNL onder de arbeidsvoorwaarden van LVNL en is het wijzigingsproces afgestemd met de ILT. Op een nader te bepalen data volgen fase 2 en 3. Fase 2 betreft de integratie van de plaatselijke luchtverkeersleiding op de militaire vliegbases zonder civiel medegebruik. Dit zijn de vliegbases Gilze-Rijen, Leeuwarden, Volkel en Woensdrecht en Militair Luchtvaartterrein Deelen. Fase 3 vormt het sluitstuk met de integratie van de plaatselijke luchtverkeersleiding op de vliegbases met civiel medegebruik:

---

[1] Per 1 juli 2025 gebruikt Defensie de nieuwe naam van Commando Lucht- en Ruimtestrijdkrachten (CLRS). Hiervoor was dit het Commando Luchtstrijdkrachten (CLSK). Zie artikel 15 van het Algemeen organisatiebesluit Defensie 2025 (Stcrt. 2025, 25342).

[2] Onderzoek realisatie een Air Traffic Management bedrijf: een analyse van mogelijke organisatie modellen voor een gezamenlijke civiel militaire ATM organisatie. Deloitte januari 2019. Kamerstukken II 2018/2019 31 936, nr.590.

Eindhoven en de Kooij. De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) en de Militaire Luchtvaart Autoriteit (MLA) houden na de invoering van 1ATM toezicht op LVNL.

2. Hoofdlijnen van deze regeling

Op grond van de Wet luchtvaart zijn de Ministers van Defensie en Infrastructuur en Waterstaat (IenW) verantwoordelijk voor het beheer en gebruik van het luchtruim. In de Wet luchtvaart zijn LVNL en Defensie aangewezen als verleners van luchtverkeersdiensten. Voor de uitvoering van de taken die daaruit voortvloeien in de verschillende gebieden van het vluchtinformatiegebied Amsterdam worden LVNL en Defensie in de Regeling luchtverkeersdienstverlening aangewezen.

Met deze wijziging van de Regeling luchtverkeersdienstverlening wordt fase 1 van de integratie bereikt. LVNL wordt met deze regeling belast met algemene- en naderingsverkeersdienstverleningstaken die tot deze wijziging uitgevoerd werden door het Ministerie van Defensie. LVNL voert hiermee een wettelijke taak uit die door de Minister van Defensie en de Minister van IenW aan haar is opgedragen.
Naast de Regeling luchtverkeersdienstverlening worden ook de Regeling onderschepping luchtvaartuigen, de Regeling op afstand bestuurbare luchtvaartuigen, de Regeling vliegplannen en de Vrijstellingsregeling besluit luchtverkeer 2014 aangepast. Deze wijzigingen worden in de artikelsgewijze toelichting nader uitgelegd.

3. Regeldruk

De onderhavige regeling brengt geen nieuwe administratieve lasten met zich mee voor burgers en bedrijven en is niet voorgelegd aan het Adviescollege toetsing en regeldruk. Deze regeling bestaat uitsluitend uit regels over de verhoudingen tussen overheden. Dit type regeling is in artikel 2, onderdeel e, van de Regeling procedures Adviescollege toetsing regeldruk aangewezen als een regeling die niet voorgelegd hoeft te worden aan het adviescollege wegens beperkte regeldrukeffecten.

4. Toezicht en handhaving

Het toezicht op de naleving van de bepalingen op grond van de ministeriële regeling die in de onderhavige regeling worden gewijzigd, is belegd bij de ILT. Het toezicht op de Militaire Luchtvaart Eisen is belegd bij de MLA. De onderhavige wijzigingen zijn voor een Handhaafbaarheid-, Uitvoerbaarheid- en Fraudebestendigheidtoets (HUF-toets) aan de ILT voorgelegd. De ILT heeft geconcludeerd dat de regeling uitvoerbaar en fraudebestendig is. Verder is de regeling naar beoordeling van de ILT handhaafbaar, mits de wijze waarop afwijkingen van de civiele regelgeving voor militaire aspecten met meer waarborgen voor de civiele belangen omkleed wordt. Het Ministerie van Defensie en de MLA heeft toegezegd ernaar toe te werken om deze wijzigingen op te nemen in een vrijstellingsregeling, die vastgesteld wordt in overeenstemming met de Minister van IenW. De MLA ziet af van een uitvoeringstoets wegens nauwe betrokkenheid bij de totstandkoming van deze wijzigingsregeling.

5. Internetconsultatie

Er is geen internetconsultatie uitgevoerd voor deze regeling, omdat hier sprake is van een ministeriële regeling die geen ingrijpende veranderingen teweegbrengt in de rechten en plichten van burgers en bedrijven. De regeling heeft wel gevolgen voor de uitvoeringspraktijk van LVNL en de MLA, maar deze partijen zijn actief betrokken geweest bij het ontwerpproces van deze regeling.

6. Inwerkingtreding

Deze regeling treedt met ingang van 26 november 2026 in werking. Voor deze regeling wordt afgeweken van de vaste verandermomenten en het minimuminvoeringstermijn om ongewenste publieke of private nadelen te voorkomen (Aanwijzing 4.17, vijfde lid, onder a). Met deze regeling gaan algemene- en naderingsverkeersdienstverleningstaken van Defensie naar LVNL. Beide luchtverkeersdienstverleningsorganisaties hebben voorbereidingen getroffen om deze verschuiving van taken op 26 november 2026 in te laten gaan. De regeling zal korter dan twee maanden gepubliceerd worden voor inwerkingtreding, omdat met de vaststelling van de regeling is gewacht tot er concreet zicht was op een positief besluit van de ILT (in overeenstemming met de MLA) op de organisatiewijziging in relatie tot het luchtverkeersleidingscertificaat van LVNL.

Artikelsgewijs

Artikel I Regeling luchtverkeersdienstverlening

Onderdelen A, B, J en S

Vijf nieuwe begripsbepalingen zijn ingevoegd. De begrippen 'fighter controller unit', 'maritime air controller unit' en 'tactical aeronautical station operator unit' worden genoemd in het nieuw toegevoegde artikel 10a (onderdeel F). Omdat Defensie verantwoordelijk blijft voor vluchtinlichtingen- en alarmeringsdiensten zoals verstrekt door deze drie operators, zijn deze begrippen nader gedefinieerd. Aan artikel 10, tweede lid, is een verwijzing naar verordening (EU) 2017/373 toegevoegd (onderdeel E). Om deze reden is deze verordening ook opgenomen in de begripsbepalingen. Daarnaast is de begripsbepaling 'luchtgevechtsleiding Nieuw Milligen (LGL Nieuw Milligen)' toegevoegd terwijl de begripsbepaling 'Air operations Control Station Nieuw Milligen (AOCS Nieuw Milligen)' komt te vervallen. Deze wijziging is een gevolg van de overdracht van luchtverkeersdienstverleningstaken van Defensie naar LVNL. Hierdoor blijft Defensie niet meer belast met de uitvoering van luchtverkeersdienstverlening in brede zin, maar alleen met luchtgevechtsleiding waaronder vluchtinlichtingen- en alarmeringsdiensten. Deze naamswijziging is ook doorgevoerd in artikel 3 van de regeling.

Naast de begripsbepaling AOCS Nieuw Milligen, komen ook de begripsbepalingen 'General Air Traffic (GAT)', 'Control zone (CTR)', 'Operational Air Traffic (OAT)' en 'aerodrome flight information service (AFIS)' te vervallen. De reden hiervoor is dat deze begrippen al gedefinieerd zijn in verordening 2017/373, verordening 2018/1139, verordening 923/2012 en het bovenliggende Besluit luchtverkeer 2014. Tot slot komen de definities voor 'airway (AWY)' en 'essential traffic' te vervallen omdat deze begrippen niet meer voorkomen in de Regeling luchtverkeersdienstverlening.

Tot slot komt de begripsbepaling 'shaded area' te vervallen alsmede bijlage 1 met daarin een kaart van de shaded area. In de regeling stonden voorheen voorschriften ten aanzien van de taakverdeling tussen luchtverkeersdienstverleners in dit gebied. Deze taakverdeling wordt met 1ATM een interne aangelegenheid binnen LVNL en daarom komen deze voorschriften te vervallen.

Onderdeel C

In artikel 5 van de Regeling luchtverkeersdienstverlening is een aanpassing van redactionele aard gedaan.

Onderdeel D

Voor het luchtverkeer dat buiten de daglichtperiode tijdens openstellingsuren gebruik wil maken van de luchthaven Budel treedt de AFIS-unit op. Met deze wijziging wordt in het derde en het vierde lid 'het AOCS Nieuw Milligen' vervangen door 'LVNL', omdat LVNL de rol als luchtverkeerdienstverlener overneemt van het AOCS Nieuw Milligen. In de operatie treedt dus geen verandering op anders dan dat de luchtverkeersdienstverlener waaraan melding gemaakt moet worden verandert.

Onderdeel E

In de tabel van artikel 10, eerste lid, wordt LVNL belast met de uitvoering van luchtverkeersdienstverleningstaken die vóór deze wijziging onder de verantwoordelijkheid vielen van de Minister van Defensie. Aan het tweede lid wordt een verwijzing naar verordening (EU) 2017/373 toegevoegd omdat deze verordening ook eisen bevat voor luchtvaartnavigatiediensten. Tot slot wordt er een derde lid toegevoegd waarin de Militaire Luchtvaarteisen van toepassing verklaard worden op militaire aspecten van de luchtverkeersdienstverlening. Militaire aspecten van de luchtverkeersdienstverlening zijn alle militaire aspecten die afwijken van civiele regelgeving, waaronder het landen in formatie van luchtvaartuigen, afwijkende regels omtrent separatie in verband met wake-turbulence. De toepasselijke militaire aspecten van luchtverkeersdienstverlening kunnen verschillen per luchtverkeersleidingseenheid. Tijdens de training voor een aantekening betreffende de eenheid (unit endorsement) wordt aandacht besteed aan de militaire aspecten die van toepassing zijn op een specifieke eenheid. Daarnaast omschrijven de Militaire Luchtvaarteisen en diverse vrijstellingsregelingen van het Ministerie van Defensie alle van SERA afwijkende regels en procedures voor militair luchtverkeer dat wordt aangemerkt als OAT.

Onderdeel F

In artikel 10a wordt aangegeven met welke luchtverkeersdiensten Defensie belast blijft. Deze diensten worden uitgevoerd door fighter controllers, maritime air controllers, flight information service officers en tactical aeronautical station operators in de gebieden zoals aangegeven in de tabel. De flight

information service officers verlenen vluchtinlichtingen- en alarmeringsdiensten voor het militair oefenterrein Vliehors (EHR 4, 4b, 4c, 4d en 4f). De coördinaten ter omschrijving van dit gebied staan in artikel 2, tweede lid, onderdelen b tot en met f, van de Regeling beperking of verbod uitoefening burgerluchtverkeer in bepaalde gebieden 2018.

Onderdelen G en J

Artikel 11 is vereenvoudigd. Vóór deze wijziging ging dit artikel over de samenwerking en taakverdeling tussen ACC Amsterdam (LVNL) en AOCS Nieuw Milligen. Met onderdeel E van dit voorstel wordt LVNL belast met de uitvoering van luchtverkeersdienstverleningstaken die voor deze wijzigingsregeling onder de verantwoordelijkheid vielen van het Ministerie van Defensie. Omdat het Ministerie van Defensie, behoudens enkele vluchtinlichtingen- en alarmeringsdiensten, niet meer is aangewezen voor de omschreven luchtverkeersdienstverleningstaken met uitzondering van de luchtverkeersdienstverlening in de militaire CTR's, zijn de regels over samenwerking en taakverdeling in bredere zin niet meer van toepassing. Omdat met deze regeling de verstrekking van alle vluchtinformatie bij LVNL belegd wordt en niet langer bij Defensie, is het niet langer noodzakelijk om hierover afspraken te maken over het verstrekken van informatie over security flights. Om dezelfde reden komt artikel 14, vierde lid, te vervallen.
In het tweede lid van artikel 11 is geregeld dat ACC Amsterdam de aangewezen dienstverlener is waaraan luchtverkeersdiensten overgedragen kunnen worden in de algemene luchtverkeersleidingsgebieden beneden FL 245 behalve als de dienstverlening belegd is bij een buitenlandse luchtverkeersdienstverlener, zoals bij toepassing van artikel 5.14 en artikel 5.14b Wet luchtvaart of artikel 9 van verordening 2024/2803.

Onderdeel H

Het oude artikel 12, tweede lid, gaf aan dat artikel 11, eerste en tweede lid, van overeenkomstige toepassing is op Maastricht UAC. Omdat het gewijzigde artikel 11 alleen geldt voor ACC Amsterdam (zie onderdeel G), komt de verwijzing naar artikel 11, eerste lid, te vervallen.

Onderdelen I en K

Vóór deze wijziging ging artikel 13 over de taken van AOCS Nieuw Milligen en artikel 15 over de overdracht van verantwoordelijkheden van AOCS Nieuw Milligen aan LVNL. Met deze wijzigingsregeling wordt LVNL verantwoordelijk voor de luchtverkeersdienstverlening in alle luchtverkeersleidingsgebieden en zijn regels met betrekking tot de overdracht van verantwoordelijkheden in bredere zin niet meer van toepassing. Met deze reden komen artikel 13 en artikel 15 te vervallen.

Onderdeel L

In artikel 16, derde en vierde lid, vervalt de term 'niet-militaire' omdat LVNL (APP Maastricht en APP Eelde) ook vluchtinformatie- en alarmeringsdiensten verzorgt voor militaire vluchten beneden de ondergrens en binnen de laterale grenzen van de TMA's. Het vijfde lid gaf aan dat het FIC Amsterdam vluchtinformatie verstrekt, met uitzondering van inlichtingen over de bruikbaarheid van het GNSS.

Onderdeel M

Artikel 17, tweede lid, schreef voor dat de overdracht van verantwoordelijkheid met betrekking tot een vlucht plaatsvindt bij het passeren van de gemeenschappelijke grens tussen luchtverkeersdienstverleningsgebieden, tenzij de luchtverkeersdienstverleners andere afspraken gemaakt hebben. Dit artikellid is overbodig omdat dit al geregeld is in paragraaf ATS.OR.150 van Uitvoeringsverordening 2017/373 en komt daarom te vervallen.

Onderdelen N, O, P en Q

Aan de artikelen 20, 21, 21a en 21c is een opschrift toegevoegd met een indicatie van de inhoud van de artikelen.

Onderdeel R

Deze wijziging betreft een correctie. Alle militaire plaatselijke luchtverkeersleidingsgebieden zijn luchtruimklasse D. Op grond van SERA.6001 worden vluchten in deze luchtruimklasse niet onderling gescheiden. Het VFR OAT militair luchtverkeer is zelf verantwoordelijk voor separatie op basis van het principe van *See and Avoid*, oftewel het op basis van zicht onderling vermijden van botsingen. Om deze reden vervalt artikel 22a, eerste lid, onderdeel b. Het tweede lid komt te vervallen omdat de eisen

voor het verstrekken van informatie aan essential traffic opgenomen is in ATS.TR.250 van verordening (EU) 2017/373.

ARTIKEL II Regeling onderschepping luchtvaartuigen

In artikel I, onderdeel A, van deze wijzigingsregeling wordt de begripsomschrijving 'Air Operations Control Station Nieuw Milligen (AOCS Nieuw Milligen) gewijzigd naar Luchtgevechtsleiding Nieuw Milligen (LGL Nieuw Milligen). Met de wijziging onder artikel II wordt deze naamswijziging tevens doorgevoerd in de Regeling onderschepping luchtvaartuigen.

ARTIKEL III Regeling op afstand bestuurde luchtvaartuigen

Op grond van artikel 10 van de Regeling op afstand bestuurde luchtvaartuigen dienen organisaties die vluchten uitvoeren met Remotely Piloted Aircraft (RPA) te beschikken over een handboek dat voldoet aan de eisen zoals opgenomen in bijlage 6. Deze bijlage bepaalt dat het handboek een naar het oordeel van de minister adequate procedure moet bevatten voor het tijdig publiceren van NOTAMS en onder welke omstandigheden de NOTAMS bekendgemaakt moeten worden bij de AIS-unit Schiphol of de AIS-unit AOCS Nieuw Milligen. Met deze wijziging vervalt de verwijzing naar de AIS-unit AOCS Nieuw Milligen omdat op grond van de wijziging in artikel I, onderdeel E, LVNL belast wordt met de luchtverkeersdienstverleningstaken op alle luchtverkeersposten. Ten gevolge hiervan zal er bij LGL Nieuw Milligen (voorheen AOCS Nieuw Milligen) geen AIS-unit actief zijn.

ARTIKEL IV Regeling vliegplannen

Als er een vliegplan is ingediend voor een VFR-vlucht naar een ongecontroleerde luchthaven of een gecontroleerde militaire luchthaven buiten openstellingsuren, is de havenmeester dan wel de vliegcoördinator van de luchthaven belast met het initiëren van de alarmering. Indien zij geen aankomstmelding hebben verkregen binnen dertig minuten na de verwachte tijd van aankomst volgens het ingediende vliegplan, waarschuwen zij de supervisor. Met deze wijziging zal deze waarschuwing niet langer gericht moeten worden aan de supervisor van AOCS Nieuw Milligen, maar aan de supervisor van LVNL.

Bijlage B bevat een lijst met bevoegde luchtverkeersmeldingsposten waar vliegplannen ingediend moeten worden. Gezien de wijziging in artikel I, onderdeel E, van deze wijzigingsregeling wordt de luchtverkeersmeldingspost Schiphol de bevoegde luchtverkeersmeldingspost voor alle luchthavens waarvoor voorheen AOCS Nieuw Milligen aangewezen was als bevoegde luchtverkeersmeldingspost. Om deze reden vervalt de bijlage en worden alle verwijzingen naar bijlage B in artikel 4 en 6 vervangen door 'luchtverkeersmeldingspost Schiphol'. De begripsbepalingen AOCS Nieuw Milligen en luchtverkeersmeldingspost AOCS Nieuw Milligen komen te vervallen omdat deze begrippen niet meer voorkomen in de regeling.

ARTIKEL V Vrijstellingsregeling Besluit luchtverkeer 2014

Op grond van artikel 18 van het Besluit luchtverkeer 2014 is het verboden om VFR-vluchten uit te voeren buiten de daglichtperiode. Met inachtneming van de voorschriften in artikel 3.1 van de Vrijstellingsregeling Besluit luchtverkeer 2014 worden vrije ballonnen vrijgesteld van dit verbod. Dit artikel schrijft onder andere voor dat ten minste twee uur voorafgaand aan de vlucht een vliegplan voorgelegd moet worden aan de supervisor van AOCS Nieuw Milligen. Met deze wijziging zal deze waarschuwing niet langer gericht moeten worden aan de supervisor van AOCS Nieuw Milligen, maar aan de supervisor van LVNL.

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
V.P.G. Karremans

De Staatssecretaris van Defensie,
D.G. Boswijk